

Львівський національний університет імені Івана Франка

Центр досконалості імені Жана Моне
«Західноукраїнський дослідницький центр
з європейських студій»

Оксана Головко-Гавришева

РЕГУЛЮВАННЯ ЗАХИСТУ СПОЖИВАЧІВ В УКРАЇНІ І ЄВРОПЕЙСЬКОМУ СОЮЗІ

[Адаптувати не можна не адаптувати?]

Львів
2023



УДК [346.548:366.5](477:4-672ЄС)

Г 61

Рекомендовано до друку:

*Центром досконалості імені Жана Моне
«Західноукраїнський дослідницький центр з європейських студій».
Протокол від 6 квітня 2023 р. № 4*

*Вченою Радою факультету міжнародних відносин
Львівського національного університету імені Івана Франка.
Протокол від 24 квітня 2023 р. № 20*

Підготовлено в межах реалізації проєкту імені Жана Моне в рамках програми Еразмус+ 99469-EPP-1-2018-1-UA-EPPJMO-CoE: Західноукраїнський дослідницький центр з європейських студій (Центр досконалості імені Жана Моне). Підтримка Європейською Комісією цієї публікації не є схваленням її змісту, який відображає виключно позицію авторів/автора, і Комісія не є відповідальною за будь-яке використання оприлюдненої у ній інформації.

This contribution is prepared in the framework of the realization of the Jean Monnet project under the Erasmus+ programme 99469-EPP-1-2018-1-UA-EPPJMO-CoE Western Ukrainian Research Center in European Studies (Jean Monnet Centre of Excellence). The European Commission's support for the production of this publication does not constitute an endorsement of the contents, which reflect the views only of the authors, and the Commission cannot be held responsible for any use which may be made of the information contained therein.

Головко-Гавришева Оксана

Г 61

Регулювання захисту споживачів в Україні і Європейському Союзі : [Адаптувати не можна не адаптувати?] / Оксана Головко-Гавришева. – Львів : ЛНУ ім. Івана Франка, 2023. – 48 с.

ISBN 978-617-10-0725-3

Проаналізовано передумови приведення національного законодавства України у сфері захисту споживачів до правових стандартів ЄС, довоєнний стан його відповідності праву ЄС у цій сфері і представлено можливі сценарії розвитку державної політики у сфері захисту споживачів на основі аналізу співпраці України та ЄС у довоєнний час.

Для аналітиків, фахівців у сфері приведення національного законодавства України до права ЄС, дослідників, працівників органів державної влади та місцевого самоврядування, які вивчають питання співпраці України та ЄС з питань захисту споживачів та у суміжних сферах, а також науковців, викладачів ЗВО та аспірантів.

УДК [346.548:366.5](477:4-672ЄС)



With the support of the
Erasmus+ Programme
of the European Union

ISBN 978-617-10-0725-3

© Головко-Гавришева Оксана, 2023
© ЛНУ ім. Івана Франка, 2023
© ЗУДЦЄС, 2023

ЗМІСТ

ПЕРЕЛІК УМОВНИХ СКОРОЧЕНЬ	4
EXECUTIVE SUMMARY	5
МЕТОДОЛОГІЯ	6
1. ПЕРЕДУМОВИ ПРИВЕДЕННЯ НАЦІОНАЛЬНОГО ЗАКОНОДАВСТВА УКРАЇНИ У ВІДПОВІДНІСТЬ ДО ПРАВОВИХ СТАНДАРТІВ ЄС У СФЕРІ ЗАХИСТУ СПОЖИВАЧІВ	7
2. ОСНОВНІ ПРОБЛЕМИ ПРИВЕДЕННЯ НАЦІОНАЛЬНОГО ЗАКОНОДАВСТВА УКРАЇНИ ПРО ЗАХИСТ СПОЖИВАЧІВ У ВІДПОВІДНІСТЬ ДО ACQUIS COMMUNAUTAIRE	11
3. ПОЛІТИКА УКРАЇНИ У СФЕРІ ЗАХИСТУ СПОЖИВАЧІВ: ДОСЯГНЕННЯ ТА ВИКЛИКИ	23
4. СЦЕНАРІЇ РОЗВИТКУ ДЕРЖАВНОЇ ПОЛІТИКИ УКРАЇНИ У СФЕРІ ЗАХИСТУ СПОЖИВАЧІВ У КОНТЕКСТІ ПРИВЕДЕННЯ НАЦІОНАЛЬНОГО ЗАКОНОДАВСТВА У ВІДПОВІДНІСТЬ ДО ПРАВОВИХ СТАНДАРТІВ ЄС	33
РЕКОМЕНДАЦІЇ ТА ПІДСУМКИ	39
ВИКОРИСТАНІ ДЖЕРЕЛА	42

ПЕРЕЛІК УМОВНИХ СКОРОЧЕНЬ

АСАА	Угода про оцінку відповідності та прийняття промислової продукції
ЗУ ЗПС, Закон 1023-XII 1991 р.	Закон України «Про захист прав споживачів» 1991 р.
Концепція 2017	Концепція державної політики у сфері захисту прав споживачів на період до 2020 р.
Національний план дій 2020 р.	Національний план заходів з реалізації державної політики у сфері захисту прав споживачів на період до 2020 р.
План заходів з виконання УАЕС	План заходів з виконання Угоди про асоціацію між Україною, з однієї сторони, та Європейським Союзом, Європейським співтовариством з атомної енергії і їхніми державами-членами, з іншої сторони
УАЕС	Угода про партнерство та асоціацію між Україною та ЄС
УПС	Угода про партнерство та співробітництво між Україною та Європейським Союзом

EXECUTIVE SUMMARY

Starting from 2014 Ukraine is following the path of introducing changes to the national consumer protection legislation, as it is required by the Association Agreement between the EU and Ukraine. Despite the acute need to reform the consumer protection policy and consumer protection system in Ukraine, the achievements in the approximation of the Ukrainian legislation to the EU consumer *acquis communautaire* are rather moderate.

This research addresses the state consumer protection policy of Ukraine in the context of the approximation debate through the analysis of the compliance of the Ukrainian legislation with relevant EU rules and practices. The study was conducted based on the analysis of the legal backgrounds of the state policy of Ukraine in the field of consumer protection, the national practice of approximation of Ukrainian law to EU law, the current legislation of Ukraine on these issues. During the study, attention was paid to the formulation of scenarios for the development of state consumer protection policy in Ukraine from the perspective of its compatibility with Ukraine's obligations under the EU-Ukraine Association Agreement.

The research focuses on backgrounds of the national practices of the legislative and regulatory approximation of the national consumer protection legislation of Ukraine, it discusses main problems therein and covers the achievements and challenges for the national consumer protection policy. The policy paper presents four possible scenarios of the development of the Ukrainian consumer protection policy with the consideration of the approximation practices Ukraine follows in this area. It is argued that the scenario of combining efforts of reforming the national consumer protection policy and system combined with strengthening efforts in legislative and regulatory approximation, being difficult in a short-term run, has positive consequences for Ukrainian consumers, businesses and state in a long-term perspective.

МЕТОДОЛОГІЯ

Положення Угоди про асоціацію між Україною та ЄС (УАЄС) у сфері захисту прав споживачів є рамкового характеру. Проте, будучи сформульованими як рамкові зобов'язання, що окреслюють механізми і пріоритети двосторонньої співпраці між Україною та ЄС, вони мають величезний вплив на модернізацію української системи захисту прав споживачів. Незважаючи на те, що в Україні вітчизняне законодавство про захист прав споживачів повільно наближається до стандартів ЄС, у деяких сферах прогрес є помітним, але загалом стан відповідності невисокий.

Починаючи з 2014 року, Україна запровадила низку змін до українського законодавства про захист прав споживачів. З одного боку, те, як вона запроваджує європейські стандарти захисту прав споживачів, можна вважати позитивним, але, з іншого – така практика утруднює розуміння Закону України «Про захист прав споживачів» (ЗУ ЗПС) та системи захисту прав споживачів загалом, яку навряд чи можна визначити як дружню до споживачів.

Метою є вивчення державної політики України у сфері захисту споживачів через увідповіднення національного законодавства України до правил та практик ЄС у цій сфері. Дослідження проводилося на основі аналізу правового забезпечення державної політики України у сфері захисту споживачів, національної практики апроксимації права України до права ЄС, чинного законодавства України про захист прав споживачів та їхніх економічних інтересів. Акцентовано на формулюванні сценаріїв розвитку державної політики у сфері захисту споживачів з урахуванням зобов'язань України за УАЄС.

Головко-Гавришева Оксана

**РЕГУЛЮВАННЯ
ЗАХИСТУ СПОЖИВАЧІВ
В УКРАЇНІ І ЄВРОПЕЙСЬКОМУ СОЮЗІ**

[Адаптувати не можна не адаптувати?]

Редактор *Юлія Глиняна*

Комп'ютерне верстання *Світлани Сенік*

Формат 70x100/₁₆. Ум. друк. арк. 3,8. Тираж 100 пр. Зам.

Видавець та виготовлювач:

Львівський національний університет імені Івана Франка
вул. Університетська, 1, м. Львів, 79000

Свідоцтво про внесення суб'єкта видавничої справи.
Серія ДК № 3059 від 13.12.2007 р.